

Республика Татарстан

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СТАРОКАШИРСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ САРМАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

КАРАР

2017 елның 5 декабре Иске Кәшер авылы

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл жирлеген муниципаль берәмлек территорияләре һәм төзекләндерү нормаларын һәм кагыйдәләрен раслау турында

Сарман муниципаль районы «Иске Кәшер авыл жирлеге» муниципаль берәмлек территорияләрен төзекләндерү буенча нормаларны һәм кагыйдәләргә суд практикасына һәм федераль законнар таләпләренә туры китерү зарурлыгына бәйле рәвештә, Иске Кәшер авыл жирлеге Советы

карап:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл жирлеге муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча нормаларны һәм кагыйдәләргә расларга (кушымта).

2. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл жирлеге Башкарма комитетының 23.05.2012 ел, № 4 «Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы «Иске Кәшер авыл жирлеге» муниципаль берәмлек территорияләрен төзекләндерү нормалары һәм кагыйдәләргә» карары;

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл жирлеге Башкарма комитетының 2014 елның 23 маендагы 6 номерлы «Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл жирлеге Башкарма комитетының 2014 елның 29 июлдәге 8 номерлы карары белән расланган «Иске Кәшер авыл жирлеге» муниципаль берәмлек территорияләрен төзекләндерү нормаларына һәм кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында» карары үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру юлы белән түбәндәге веб-адрес буенча игълан итәргә: <http://pravo.tatarstan.ru> махсус мәгълүмат стендларында һәм Сарман муниципаль районының Интернет-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Башкарма комитет җитәкчесе:

Татарстан Республикасы

САРМАН МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ИСКЕ КӘШЕР АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

КАРАР

№ 9

Р. Н. Дәүләтжанов

Иске Кәшер авыл җирлегә

№ 9, 05.12.2017 ел

Сарман муниципаль районы " Иске Кәшер авыл җирлегә»

Муниципаль берәмлек территорияләрен төзекләндерү нормалары һәм кагыйдәләре

1. Гомуми нигезләмәләр

Әлеге кагыйдәләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә эшләнгән, төзекләндерү өлкәсендәге мәсьәләләргә хәл итүнең бердәм таләпләрен билгели, Иске Кәшер авыл җирлегә торак пунктлары территорияләрен җыештыру һәм карап тоту тәртибен билгели һәм барлык гражданның, предприятие, оешмаларның вазыйфай затлары тарафыннан үтәлергә тиеш.

2. Төп төшенчәләр

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

төзекләндерү – территорияләргә инженерлык ягыннан эзерләү, юллар төзү, су белән тәэмин итү, канализация, энергия белән тәэмин итү һ. б.) һәм чаралар (чистарту, киптерү һәм яшелләндерү, микроклиматны яхшырту, һава бассейнын, ачык сулыкларны һәм туфракны пычратудан саклау, санитар чистарту, тавыш дәрәжәсен киметү һ. б.), алар теге яки бу территорияне халык тормышы өчен уңайлы, уңайлы һәм мәдәни шартлар булдыру, төзелеш өчен яраклы хәлгә китерү, халык тормышы өчен сәламәт, уңайлы һәм мәдәни шартлар;

йорт-аның янәшәсендәге жир участогы булган шәхси торак йорт;

ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка калдырылган транспорт чарасы (ишекләр, кузов остеклениесе элементлары, кузовның башка элементлары, ябык ишекләр булмау, ишекләргә каплау мөмкинлеген булмау һ. б.), шулай ук билгеләнеше буенча файдалану мөмкинлеген булмау (төшкән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр яки башка конструктив детальләр булмау һ. б.) һәм шул ук вакытта гомуми файдалану урыннарында (йорт яны территорияләрендә) һәм, транспорт чараларын (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус бирелгән урыннардан тыш) саклау өчен билгеләнмәгән яисә озак вакыт (алты ай һәм аннан да күбрәк) транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковкаларда, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки башка биналардан, техниканы саклау өчен билгеләнгән биналардан тыш) һәм жәяүлеләр узуга, территорияне чистартуға, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспорт, подъездларга чүп-чар жыю машиналарынан, чүп контейнерларына һәм (яки) жирлек территориясен төзекләндерү нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен бозып урнаштырылган. Автомобильләр йөрүгә, жәяүлеләргә үтүгә, территорияләргә жыештыруға, ашыгыч хезмәтләр машиналарына, башка махсус транспортка, подъездларга, чүп жыю машиналарына, чүп контейнерларына киртәләргә бетерү, шулай ук потенциал террористик куркынычны бетерү максатларында ташландык транспорт чарасы билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

каты көнкүреш калдыкларын чыгару – контейнерлардан (бункер-туплаучылар КГМДАН) махсус транспортка төяү, контейнер мәйданчыкларын һәм аларга керү юлларын чүп-чардан чистарту һәм аларны чүп-чар жыю урыннарынан лицензияле утильләштерү объектына (чүп-чар ташу станцияләренә, күмү полигоннарына һ. б.) илтү һ. б. лар.;

жир биләмәләре-билгеле бер территориядә урнашкан агач, куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

жир эшләре – грунт юып алу, жәю, район территориясенен камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып, йә камилләштерелгән юллар һәм тротуарлар салу (жәю) белән бәйлә эшләр;

контейнер-каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен 0,7-1,5 куб. м күләмдә стандарт савыт, аның капкачысы бар;

кече архитектура формалары-район дизайны объектлары (чүплекләр, эскәмияләр, декоратив коймалар, яктырткычлар, декоратив диварлар,

фонтаннар, беседкалар, чәчәкләр өчен вазалар, монументаль-декоратив композицияләр, декоратив скульптуралар, балалар, спорт майданчыклары, ял итү майданчыклары жиһазлары һ. б.);

вак ишегалды корылмалары – жир кишәрлегендә төзелә торган вакытлы корылмалар (жир базлары, Күгәрчен тавыклары, сарайлар һ. б.);

чүп-чар өеме-контейнер майданчыгында яки теләсә кайсы башка территориядә, үз белдегең белән жыю нәтижәсендә, 1 куб. метрдан артмаган күләмдә каты көнкүреш калдыклары жыелу.;

рөхсәтсез чүп – чар ташлау-үз белдегең белән (рөхсәтсез) ташлау (урнаштыру) яки каты көнкүреш калдыклары, ГКМ, житештерү, куллану һәм төзелеш калдыклары, юридик яки физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән башка чүп-чар 50 кв. метрдан артык майданда һәм 30 куб. метрдан артык майданда.;

житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба-калдыклар) - житештерү һәм куллану процессында барлыкка килгән чимал, материаллар, ярымфабрикатлар, башка эшләнмәләр яки продуктлар калдыклары, шулай ук үзләренең Куллану үзлекләрен югалткан товарлар (продукция);

төзелеш объекты паспорты-объектның исемең, төзүче (заказ бирүче), эшләрне башкаручы (подрядчы, генподрядчы) исемең, объект буенча эш башкаручының фамилиясен, вазыйфасын һәм телефон номерларын, эшләрнең башлану һәм тәмамлау срокларын, объектның схемасын күрсәтеп мәгълүмати щит;

жир асты инженерлык коммуникацияләре – торбаүткәргечләр һәм төрле билгеләнештәге кабельләр (суүткәргеч, канализация, жылылык, элемент һ. б.);

йорт яны территориясе – яшелләндерү элементлары, керү юллары, йорт подъездлары, әлеге йортта яшәүчеләр өчен майданчыклар (балалар, спорт, ял итү, контейнерлар өчен, этләрне урамда йөртү өчен) һәм йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар.

каты көнкүреш калдыклары полигоннары-халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген гарантияли торган каты көнкүреш калдыкларын изоляцияләү һәм зарарсызландыру өчен билгеләнгән махсус корылмалар;

каты көнкүрөш калдыкларын жыю-чүп-чарны комплекслы жыештыру, контейнерлар тутыру һәм контейнер майданчыкларын чистарту белән бэйле чаралар комплексы;

территорияләрне карап тоту – биналарның, төзелмэләрнең һәм корылмаларның, кече архитектура формаларының, коймаларның һәм коймаларның фасадларын вакытында ремонтлау һәм карап тоту, төзелеш майданчыкларын, яшел үсентеләрне, жир асты инженерлык коммуникацияләр һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын карап тоту белән бэйле чаралар комплексы;

гомуми кулланылыштагы юлларны карап тоту-юл, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзөкләндерү элементларын транспорт-эксплуатацион халәтенә булышлык итүче эшләр комплексы;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннар–закон нигезендә оештырылган автомобиль стоянкалары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм башка биналар, техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән бүлмәләр, Россия Федерациясе Министрлар Кабинетының «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрендәге 1090 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковка (парковка урыннары).;

каты көнкүрөш калдыклары (каты көнкүрөш калдыклары) - халыкның тормыш эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килгән вак көнкүрөш калдыклары;

3. Авыл жирлегенә торак пунктлары территорияләрен жыештыру һәм карап тоту буенча гомуми кагыйдәләр

3.1. Чистарту объектлары булып йорт яны территориясе, урам юллары, социаль-мәдәни объектлар, предприятие, учреждение һәм оешмалар территорияләре, майданнар, гомуми кулланылыштагы урыннар, ял итү урыннары тора.

3.2. Йорт хужалары булган гражданның йорт яны территорияләрендә нинди дә булса материаллар туплау һәм саклау, йорт яны территорияләрендә чүп-чар ташлау, йорт яны территориясенә сыек көнкүрөш калдыкларын

агызу, махсус транспорт һәм урып-жыю техникасы үтеп керүне кыенлаштыра торган яки комачаулый торган киртә территорияләренә урнаштыру тыела. Шәхси торак йортларны төзү вакытында төзелеш материалларын вакытлыча саклау рөхсәт ителергә мөмкин.

авыл жирлеге башкарма комитетының язмача рөхсәте булган очракта, йорт яны территориясен, шул исәптән урамда да.

3.3. Грунт, чүп-чар, сыек һәм сыек материаллар, жиңел тара, яфраклар ташу тыела.

3.4. Тимер-бетон блоклар, баганалар, коймалар һәм башка корылмалар кую тыела.

3.5. Юл йөрү, үтү юлларын бушату, кар һәм боз жәю тыела.

3.6. Транспорт чараларын газоннарда, елга, күлләр ярларында, тротуарларда, паркларда һәм бу максатта каралган башка урыннарда юю тыела.

3.7. Яшел үсентеләрне зарарлау һәм юк итү, шулай ук аларны тоту кагыйдәләрен бозу тыела.

3.8. Урамнарда, мәйданнарда һәм башка жәмәгать урыннарында чүпләү тыела.

3.9. Калдыкларны моның өчен билгеләнмәгән урыннарда чыгару тыела.

3.10. Сыек чистарту корылмаларыннан һәм шәхси сектордан аларның заявкалары буенча вакытында махсус автотранспорт белән чыгарыла.

3.11. Комплектланган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт яны территориясе артында саклау тыела.

4. Торак пунктлар территорияләрен жыештыруны оештыру

авыл жирлеге башлыгы

4.1. Торак пунктлар территорияләрен чистарту һәм чистарту системасы көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чар жыюны һәм утильләштерүне күздә тотарга тиеш.

4.2. Объектларны төзекләндерү, чисталыкта тоту һәм санитар тәртипне саклау өчен жаваплы булып тора:

а) предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләрендә-предприятие, оешма, уку йортлары житәкчеләре;

б) гражданның милек хокукында булган торак йортлары территорияләрендә-торак йортларның хужалары;

в) авыл жирлегендә урам, майданнарда, газон һәм башка яшел зоналарда – Башкарма комитет житәкчесе;

г) зиратлар һәм алар янәшәсендәге участоклар территориясендә-жирлек башкарма комитеты житәкчесе;

д) төзелешкә бирелмәгән һәм сүтелгәннән соң бушаган территорияләрдә-жирлек башкарма комитеты житәкчесе;

е) төзелеш өчен бүлеп бирелгән территорияләрдә-предприятие, оешма житәкчеләре, әлеге жир кишәрлекләре бирелгән гражданны;

ж) агызу һәм дренаж торбаларының, водостокларның техник торышы өчен-жирлек башкарма комитеты житәкчесе;

з) калдыкларны бетерү, алар янәшәсендәге махсус урыннарны санитар тәртиптә тоту өчен-жирлек башкарма комитеты житәкчесе;

и) жирлек территорияләренең санитар торышын тикшереп торуну вәкаләтле дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

5. Көзге-кышкы жыештыру

5.1. 15 октябрьдән 15 апрельгә кадәр көзге - кышкы жыештыру, чүп-чар жыю һәм чыгару, кар һәм боз өю, тротуарларның һәм ишегалларын бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү күздә тотыла. Бу эшләр жәмәгать транспорты һәм жәяүлеләрнең хәрәкәтен тәэмин итү өчен башкарылырга тиеш.

5.2. Түбәләрне кардан чистарту һәм карнизларда, түбәләрдә һәм су агып чыга торган трубаларда нарасыйларны юк итү даими рәвештә биналарның хужалары һәм арендаторлары, корылмаларның хужалары көче

белән, саклык чараларын үтәү, жәяүлеләр белән бәхетсезлек очраklarыннан, һава челтәрләренә, яктырткычларга һәм яшел үсентеләргә зыян китерүдән сакланьрга тиеш. Түбәдән ташланган кар кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

5.3. Урамнарны механикалаштырылган рәвештә сүтү әлеге максатлар өчен рөхсәт ителгән материаллар белән планлы рәвештә башкарыла.

5.4. Тротуарларны тоз сибү тыела.

5.5. Бозлавык вакытында территория хужаларына тротуарлар, жәяүлеләр юлларына ком сибәргә, аларны хәрәкәт өчен куркынычсыз хәлдә тотарга кирәк.

5.6. Яшел үсентеләр мәйданнарында боз катламнарын, пычранган карны күчерү, күчерү һәм туплау тыела.

5.7. Су объектларының су саклау зоналарына кар чүплекләрен оештыру тыела.

6. Язгы-жәйге жыештыру эшләре

6.1. 16 апрельдән 14 октябьргә кадәр язгы-жәйге жыештыру эшләре бара, ул юл катламнарын һәм тротуарларны себерүне, жәмәгать транспорты тукталышларын чистартуны, чүп-чар һәм грунт ташуны күздә тотта.

6.2. Явым-төшем булмаган чорда урамнарны механикалаштырып жыештыру һәм дымсыз юу тыела.

6.3. Юл кырыйлары зур габаритлы материалдан (КГМ) һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш, ә юл буендагы үлән чабылган.

7. Торак һәм торак булмаган биналарны һәм корылмаларны карап тоту кагыйдәләре һәм нормалары

7.1. Торак йортларны, социаль-мәдәни, коммуналь һәм төзекләндерү объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, авылларны тышкы яктан бизәү, шулай ук авыл жирлеге территориясендә биналарның

интерьерларын рәсмиләштерү гамәлдәге законнар нигезендә башкарылырга тиеш.

7.2. Күчемсез милек объектларына ия булган һәм (яки) ия булган предприятиеләр, оешмалар, гражданнар, шул исәптән шәхси милек хокукында, аларны билгеләнгән кагыйдәләр һәм техник эксплуатацияләү нормалары нигезендә файдаланырга, тышкы төзекләндерүнең барлык төрләре торышын һәм урнаштырылышын күзәтергә тиеш.

7.3. Төзелеш материалларын, продукцияне, шул исәптән авыл хужалыгы продукциясен (печән, салам, тирес һ.б.), чималны, жиһазларны, гомуми кулланылыштагы территориядә, шул исәптән йорт яны территориясеннән читтә, шулай ук юлларда чүп-чар жыю һәм саклау тыела.

7.4. Төзелеш һәм башка оешмалар, төзелеш, ремонт-төзелеш һәм торгызу эшләре башкарганда, төзелеш материалларының, грунтның һәм төзелеш чүп-чарын бер көнлек эш барышында, аларны тулысынча тәмамлаганнан соң, жыештырырга тиеш.

7.5. Торак һәм жәмәгать биналарын, шулай ук мәдәни-көнкүреш объектларын төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә барлыкка килә торган калдыклар куркыныч калдыклар белән эш итүгә лицензиясе булган төзелеш оешмалары транспортыннан чыгарыла яки әлеге эшчәнлек төренә лицензиясе булган оешма белән килешү төзелә.

Йортлардан чыгарылучы төзелеш чүп-чарын һәм грунтны, моның өчен махсус билгеләнгән урыннардан, ягъни каты көнкүреш калдыклары майданчыкларыннан тыш, нинди дә булса урыннарда да бушату тыела.

7.6. Төзелеш белән тәмамланган объектлар кабул итү комиссияләре тарафыннан төзекләндерү эшләрен тулысынча тәмамлаганнан соң гына кабул ителә.

8. Санитар көн оештыру һәм үткәрү.

8.1. Авыл жирлеге территориясен һәр жирдә чистартып тору өчен бердәм санитар көннәр билгеләнә.

8.2. Предприятие, оешма, уку йортлары житәкчеләренә, сәүдә, мәдәни – көнкүреш предприятиеләре житәкчеләренә һәм халык яшәү урыны буенча бу көнне киңәш ителә:

а) үз коллективлары һәм транспорт көчләре белән үз территорияләрендә жыелган барлык чүп-чарны каты көнкүреш калдыклары полигонына мәжбүри чыгару белән жентекләп жыештырырга.;

б) чистарту, кирәк булганда – коймаларны һәм коймаларны, биналарның цоколейларын буяу, витрин, тәрәзэләрне һәм парад ишекләрен юу.

9. Яктырту, яктырту, элмә такталар, яктылык рекламаларының кече архитектура формаларын төзү, урнаштыру һәм карап тоту

9.1. Кече архитектура формаларын һәм тышкы төзекләндерү элементларын: киосклар, палаткалар, сезонлы базарлар, коймалар, газон коймалары, стендлар, афишалар һәм игъланнар, реклама, урам утлары фонарьлары, терәкләр, баганалар төзү һәм урнаштыру гамәлдәге законнар нигезендә башкарыла.

9.2. Сәүдә киоскларын, павильоннарны, гаражларны һәм башка хужалык-көнкүреш объектларын үз белдеге белән урнаштыру, шулай ук аларны сүтү яки күчерү таләпләрен үтәмәү тыела.

9.3. Кибетләр, киосклар, палаткалар, ваклап сату павильоннары янында тараларны һәм товар запасларын саклау тыела

9.4. Билгеләнмәгән урыннарда сәүдә итү тыела.

9.5. Гражданнарга яшелчә, жиләк-жимеш, терлекчелек продуктлары, орлык һәм башка әйберләр белән урамда, мәйданнарда һәм башка урыннарда сату тыела.

9.6. Урам сәүдәсе, шул исәптән сезонлы сәүдә, санитар хезмәт органнары белән килешенгән очракта, махсус билгеләнгән урыннарда рөхсәт ителә.

9.7. Сезонлы сәүдә тәмамланганнан соң, урамнарда, мәйданнарда һәм башка урыннарда күчмә арбалар, лотоклар, сәүдәдән соң чистартылмаган башка сәүдә жиһазларын һәм территорияне калдыру тыела.

9.8. Урам утларын төзек булмаган хәлдә тоту тыела.

9.9. Реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары билгеләнгән урыннарда урнашырга һәм тиешле хәлдә булырга тиеш.

10. Яшел үсентеләрне яшелләндерүгә һәм карап тотуга таләпләр

10.1. Барлык яшел үсентеләр дә кагылгысыз Яшел фондлар тәшкил итә. Яшел үсентеләрне карап тоту гамәлдәге законнар һәм авыл җирлегенең норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

10.2. Яшел утыртмаларның сакланышы, гамәлдәге кагыйдәләргә туры китереп дәрәс һәм заманча карау өчен предприятиеләр, оешмалар, гражданнар жаваплы.

10.3. Яшел утыртмаларның, сулыкларның һ.б. сакланышын тәмин итү өчен аларны пычрату рәхсәт ителми. Төзелеш эшләре вакытында яшел үсентеләр зонасында төзелешне оештыру проекты таләпләре үтәлергә тиеш.

10.4. Агач һәм куакларны, шул исәптән коры-сары һәм авыруларны, Башкарма комитетның тиешле рәхсәтеннән башка күчереп утырту яки кисү рәхсәт ителми. Предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук гражданнар китергән яшел үсентеләргә зыянны гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә гражданнар, вазыйфай затлар һәм тиешле предприятиеләр хезмәткәрләре капларга тиеш.

10.5. Яшелләндерелгән территорияләрдә тыела:

- теләсә нинди материалларны сакларга;
- кулланырга чиста торф сыйфатында үсемлекләр грунт;
- Бакча-парк юлларын чистартудан алынган чиста кардан тыш, чүп-чар, кар һәм кешеләр чүп-чар өемнәре оештырырга.;
- агачларның һәм куакларның сакланышын тәмин итә торган чаралар күрмичә, түбәләрдән карны утырталар.;
- химик препаратлар белән тротуарларны, йөрү юлларын һәм куллануга рәхсәт ителмәгән башка капламаларны сибәргә . ;
- йөрергә, утырырга һәм ятарга газонах (болынардан кала), уеннар оештырырга;

- учакларны яндыру һәм янғын куркынычсызлыгы кагыйдэләрен бозу;
- жирле үзидарә органнары белән билгеләнгән тәртиптә килешмичә генә инженерлык коммуникацияләрен салу өчен ачыклыклар үткәрергә ; ;

11. Авыл жирлеге торак пунктлары территориясендә йорт хайваннарын һәм хайваннарны тоту

11.1. Хайваннар хужаларына үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмакка, шулай ук тирә – юндәгеләргә санитар нормалар нигезендә тынлыкны тәмин итәргә, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария кагыйдэләрен үтәргә кирәк. Муниципаль берәмлек территориясендә этләрне поводка һәм борындыкларсыз йөртү тыела.

11.2. Жир кишәрлегеннән файдаланган эт хужалары этләрне яхшы койма белән яки бәйдә генә карап тоталар. Эт булу турында участокка кәргәндә кисәтү язуы ясалырга тиеш.

11.3. Муниципаль берәмлек территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын озата баручы затлардан башка йөрү тыела.

11.4. Авыл хужалыгы хайваннарын муниципаль берәмлек администрациясе тарафыннан махсус бирелгән урыннарда хужасы яки вәкаләтле зат күзәтүе астында тотарга тиеш. Малларны үз белдегә белән көтүгә, үсентеләрне һәм яшел үсентеләрне юк итүгә яки зыян китерүгә китергән зыян өчен матди жаваплылык мал-туар хужалары йөкләнә.

11.5. Торак пункт урамнары буйлап хайваннарны узганда шәхси йортлар һәм оешма янында урнашкан киртәләргә, яшел үсентеләргә, клумбаларны бозмакка кирәк.

11.6. Токымлы һәм билгеләнешенә бәйсез рәвештә (шул исәптән номерлы муенчыклы) урамда яки башка жәмәгать урыннарында булган этләр һәм мәчеләр, озатучы затсыз калган хайваннарны киресез рәвештә уллыкка алырга тиеш.

11.7. Сукбай хайваннарны аулау махсус оешмаларга муниципаль берәмлек администрациясе белән килешүләр буенча элгә максатларга муниципаль берәмлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә гамәлгә ашырыла.

11.8. Йорт хайваннарын тотуның төп принциплары, шартлары, этләрне урамда йөртү Кагыйдэләре "Татарстан Республикасында йорт хайваннарын тотуның аерым мәсьәләләре турында"07.03.2014 ел, №16-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнә.

12. Авыл жирлеге территориясендә сулыкларны, зиратларны карап тоту

12.1. Сулыкларны тоту территория хужалары һәм баланс тотучылар тарафыннан башкарыла.

12.2. Сулыклар тыела:

- чүпләргә, пычратырга яки буаларга куярга;

- агынты сулар, сәнэгать калдыклары һәм башка калдыклар белән пычрату;;

12.3. Сулыклар территориясендә тыела:

- автотранспорт юарга;

- терлек көтү;

- хайваннар коенырга;

- кер юу.

12.4. Зиратлар һәм жирләү өчен билгеләнгән корылмалар территорияләрендә яшел үсентеләр зонасы, автотранспорт өчен стоянка, чүп-чар жыю өчен чүп-чар жыю өчен чүп-чар жыю урыннары, аларга керү урыннары каралган.

Территорияне металл ломнар, төзелеш һәм көнкүреш калдыклары һәм башка материаллар белән пычрату һәм чүпләү тыела. Негабаритсыз калдыкларны махсус майданчыкларда сакларга тиеш.

13. Юлларны карап тоту

13.1.Юл территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

- 1) юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге юлларны ремонтлау;
- 2) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналарыннан, юллардан) һәм юлларның йөрү өлешеннән, ясалма юл корылмаларыннан пычрак, чүп-чар, кар һәм боз (боз) жыештыру;
- 3) юу һәм су сибү юл катламнары;
- 4) китүе өчен газонами һәм яшел үсентеләр;
- 5) жәмәгать һәм тимер юл транспортының тышкы яктырту баганаларын һәм контакт челтәрен ремонтлау;
- 6) кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;
- 7) ясалма юл корылмалары составына керүче Күзәтү һәм яңгыр кабул итү коеларын, тау канауларын һәм ачык лотокларны төзекләндерү, ремонтлау һәм чистарту;;
- 8) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын урнаштыру, ремонтлау һәм ел саен буяу.

13.2. Юл катламнарын саклау максатларында рөхсәт ителми:

- йөк ташу жепселләр;
- рельслар, бүрәнәләр, тимер балоклар, торбалар, кирпич урамнарында төяү-бушату эшләре вакытында башка авыр әйберләр ташлау һәм аларны туплау.;
- төзелеш материалларын һәм төзелеш калдыкларын машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда ташлау һәм (яки) туплау.

13.3. Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

- жәяүлеләр өчен юнәлдерүче тимер коймалар һәм тротуар баганаларны сезонлы буяу кыш көне, төзекләндерү айлыгы вакытында башкарыла. Буяр алдыннан коймалар ремонтланьрга, пычрактан чистартылырга, юылган һәм төятелгән булырга тиеш;
- барлык юл тамгасы заказчы тарафыннан билгеләнгән чират вакытында һәм тәртиптә юл тамгасы төшерү өчен расланган паспортлар (схемалар) нигезендә үтәлергә тиеш.;

- юлларның юл тамгасы таләп ителгән төс - һәм ут-техник характеристикаларын, тоташтыру коэффициентын, эксплуатациянең бөтен чоры дәвамында мәйдан буенча саклануны тәэмин итәргә тиеш;
- конструкцияләр һәм юл билгеләрен ныгыту системалары видимость шартларына һәм монтажлау мөмкинлекләренә карап сайлап алына;
- юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгына китергән сәбәпләрне бетергәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә;

- визуаль-коммуникация системасы элементлары: Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, жирлекнең планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләре юлларда һәм транспорт чишелешләрендә аларга хәрәкәт юнәлешен күрсәтү өчен билгеләнә;

14. Жир асты коммуникацияләрен һәм корылмаларын салу, төзекләндерү буенча эшләр башкару

14.1. Жир асты, инженерлык коммуникацияләрен төзү, реконструкцияләү яки капитал ремонтлау гамәлдәге законнар нигезендә эшләнгән техник документация һәм эшләр башкаруга рөхсәт (ордер) булганда башкарылырга мөмкин.

14.2. Яраклылык вакыты чыккан рөхсәт (ордер) буенча эшләр тыела.

14.3. Предприятие житәкчеләре боерык белән эшләр башкару өчен җаваплы затларны билгеләргә тиеш, алар үзләре белән рөхсәт (ордер) һәм эшләр житештерү проекты булган.

14.4. Рөхсәтнамәдә (ордерда) яки жир асты коммуникацияләрен һәм корылмаларын салу һәм үзгәртеп кору эшләрендә куелган шартларны үтәмәгән очракта, әлегә предприятиеләргә һәм оешмаларга эшләр башкару өчен рөхсәтләр (ордерлар) бирү кичекмәстән туктатыла.

14.5. Аварияләрдә эксплуатацияләүче оешма аның сәбәпләрен һәм нәтижәләрен кичекмәстән юкка чыгарырга тиеш.

14.6. Рөхсәт (ордер) рәсмиләштермичә генә аварияләрдә жир эшләрен башкару тиешле хезмәтләрнең мәжбүри хәбәрнамәсе белән өч көн эчендә рөхсәт ителә. Эшләрне өч көнлек срокта тәмамлау мөмкин булмаган очракта, эксплуатацияләүче оешма тарафыннан билгеләнгән тәртиптә рөхсәт рәсмиләштерелә. Рөхсәттә (ордерда) билгеләнгән срокларны үтәмәгән, шулай ук аны рәсмиләштермәгән очракта предприятие билгеләнгән тәртиптә җаваплы.

14.7. Жир эшләрен башкарганда җәяүлеләрнең һәм транспортның куркынычсызлыгы, йорт ишегалдына, предприятие, оешмаларга чыгу юллары, шулай ук торак, хезмәт, Уку, балалар һәм башка биналарга якин килү тәмин ителергә тиеш.

14.8. Ачылу урыны оешма исемен, телефон номерын һәм эш башкаручының фамилиясен күрсәтеп, типик киртәләмә белән бүләкләнергә тиеш. Юлны ябуны таләп итүче жир эшләре башкарганда дәүләт автоинспекциясе раслаган схемалар буенча юл билгеләре куела. Караңгылык башлану белән ачу урыннары яктыртыла.

14.9. Юлның бөтен киңлегенә, тротуарга, газонга һәм туфракның уңдырышлы катламына асфальт түшәлешен каплау эшләре башкарыла. Бу оешма торгызу эшләреннән соң грунт, материаллар һәм конструкцияләр, төзелеш чүп-чары, коймаларны җыештырырга тиеш.

Юл өслеген һәм яшел үсентеләрне үз көчләре белән торгызу эшләрен башкара алмаган оешмалар. Махсулаштырылган оешмалар белән килешүләр төзәргә тиеш. Килешү төзү төзекләндерү элементларын торгызган өчен эш башкара торган оешмадан җаваплылыкны төшерми.

14.10. Оешма җитәкчеләре, башка вазифаи затлар юлларны һәм тротуарларны, яшел үсентеләрне, газоннарны, төзекләндерү элементларын сыйфатлы башкармау һәм каплау өчен җаваплы.

15.

16. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту

15.1. Урамнар, юллар, майданнар, яр буйлары, күперләр, бульварлар һәм җәяүлеләр аллеялары, җәмәгать һәм рекреацион территорияләр, торак кварталлар, микрорайоннар, торак йортлар, сәнәгать һәм коммуналь

оешмалар территорияләре, шулай ук керү юллары, юл билгеләре һәм күрсәткечләре, торак пунктлар турында мәгълүмат элементлары тәүлекнең караңгы вакытында муниципаль берәмлек администрациясе раслаган расписание буенча яктыртырга тиеш.

Әлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки вәкаләтле милекчеләренә йөкләнә.

15.2. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, физик һәм юридик затлар белән килешүләр буенча, билгеләнгән тәртиптә бирелгән жир кишәрлекләренә милекчеләре булган энергия белән тәмин итүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

15.3. Урамнарны яктырту чөлтәрләрен төзү, эксплуатацияләү, агымдагы һәм капитал ремонтлау махсус оешмаларга муниципаль берәмлек администрациясе белән килешүләр буенча башкарыла.

16. Территорияне бәйрәмчә бизәү.

16.1. Муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәүне муниципаль берәмлек хакимияте карары белән дөүләт һәм авыл бәйрәмнәрен, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чараларны үткәру чорында башкарырга тиеш.

Биналар, корылмалар рәсмиләштерү муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү концепциясе кысаларында аларның хужалары тарафыннан башкарыла.

16.2. Гомумшәһәр (авыл) тантаналы һәм бәйрәм чараларын үткәругә бәйле эшләр оешмалар тарафыннан мөстәкыйль рәвештә үз акчалары хисабына, шулай ук әлеге максатларга муниципаль берәмлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә муниципаль берәмлек администрациясе белән килешүләр буенча гамәлгә ашырыла.

16.3. Бәйрәм бизәлешенә милли флаглар, лозунглар, гирляндлар, паннолар элү, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, киосклар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыру кертелгән.

16.4. Бәйрәм бизәлеше концепциясе чаралар программасы һәм объектларны һәм бәйрәм бизәлеше элементларын урнаштыру схемасы белән билгеләнә.

16.5. Бэйрэм бизэлеше элементларын эзерлэгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын төшерергә, жиимерергә һәм начарайтырга киңәш ителми

17. Нормаларның һәм кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту

17.1. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар жирлек территориясен төзекләндерү буенча әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тәмин итәргә тиеш.

17.2. Әлеге кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы (федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган әлеге Кагыйдәләрнең нигезләмәләреннән тыш) нигезендә жаваплылыкка китерә.

17.3. Төзекләндерү өлкәсендәге законнар һәм муниципаль хокукий актлар таләпләрен үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен жаваплылыкка тарту зат күрсәтелгән таләпләрне үтәүдән һәм жибәрелгән житешсезлекләрне бетерүдән азат итми.

Карарның 2 нче кушымта

Иске Кәшер башкарма комитеты

авыл жирлеге башкарма комитеты

05.12.2017 ел № 9

Әзерлек буенча эшче төркем составы

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл
жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү нормалары һәм
кагыйдәләре проекты

ФИО Вазифасы

Дәүләтҗанов Раян Назыйф улы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер
авыл жирлеге башкарма комитеты җитәкчесе-комиссия рәисе

Богманова Ләйсән Ханзяр кызы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер
авыл жирлеге башкарма комитеты Секретаре-комиссия секретаре

Саубанова Фәния Касыйм кызы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер
авыл жирлеге Советы депутаты

Латифуллин Венер Дамир улы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл
жирлеге Советы депутаты

Салихов Фәрит Альфис улы Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл
жирлеге Советы депутаты